

A NYELVI VIZSGÁK SZEREPE ÉS JELENTŐSÉGE A HAZAI KÖZNEVELÉSBEN FOLYÓ NYELVOKTATÁSBAN

T-16

Csizér Kata, Öveges Enikő
Eötvös Loránd Tudományegyetem

Kulcsszavak: nyelvi vizsgák; nyelvi mérés; közoktatás

Az előadásunk célja a nyelvtudás pedagógiai értékeléssel kapcsolatos vonatkozásainak megvilágítása. Elterjedt nézet, hogy a nyelvoktatásunk vizsgaközpontúvá vált; több korábbi kutatásból is az derült ki, hogy a sikeres nyelvi vizsgák jelentős szerepet játszanak a nyelvtanulási motivációban. A hazai nyelvi vizsgarendszerben számos kötelező elem van már a köznevelésben tanuló korosztály számára (például a 2015-ben bevezetett idegen nyelvi mérés vagy a kétszintű érettségi), emellett a nyelvtanulók külső vizsgákat is (államilag elismert nyelvvizsga) tesznek nyelvtudásuk igazolására. Az előadás alapjául szolgáló, 2017/2018. tanévben lebonyolított feltáró vizsgálat célja az volt, hogy empirikus adatokat gyűjtsön a magyarországi nyelvoktatás helyzetéről, folyamatairól és hatékonyságáról az általános iskolákban és középiskolákban. A kutatás során nagymintás kvantitatív módszert használva, reprezentatív mintán vizsgáltuk a tanulók idegennyelvtanulással kapcsolatos jellemzőit, a nyelvtanárok, az intézményvezetők és a szaktanácsadók véleményét, rákérdeztünk a nyelvtanulás osztálytermi folyamataira és a nyelvoktatás iskolai szintű szervezési kérdéseire. A bevont 149 intézmény mindegyikében kitöltöttek egy intézményi adatlapot, az igazgatók (összesen 149) egy online intézményvezetői és a nyelvtanárok (összesen 1138 fő) egy online nyelvtanári kérdőívben adtak válaszokat. Az általános iskolákban a 7. évfolyamos, a középiskolákban a 11. évfolyamos tanulók véleményét papíralapú kérdőívvel vizsgáltuk (összesen 8131 fő). Emellett 70 nyelvi szaktanácsadó osztotta meg percepcióit egy online kérdőív segítségével. A jelen felmérés adatait felhasználva arra voltunk kíváncsiak, hogy ténylegesen milyen és mekkora szerepet játszanak ezek a nyelvi mérések az iskolás nyelvtanulók mindennapi nyelvtanulási folyamataiban, módszereiben és céljaiban. Az intézményvezetői, a nyelvtanári és a nyelvtanulói válaszokból kiemeltük az idevágókat és célzottan ezeket elemezve alkottunk következtetéseket, ezeket mutatja be az előadás. Az eredmények nem hoztak egyértelmű képet, mert míg az intézményvezetőknél például mindhárom intézménytípusban (általános, gimnázium és szakgimnázium) a legfontosabb három elért sikerből kettő nagy gyakorisággal vizsga-központú eredmény volt, a tanulóknál kevésbé egyértelmű vagy megfogható volt a vizsgaközpontúság.

Az előadás három részből áll: először röviden képet adunk a felmérésről általában, majd az eredmények közül célzottan a nyelvi vizsgákkal kapcsolatosakat részletezzük, végül pedig összefoglaljuk azt, hogy milyen további kutatási feladatokat látunk szükségesnek a jövőben.